

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.п.н. Галя Христозова

относно дисертационен труд на тема:

„СЪВРЕМЕННИ ЛИНГВОДИДАКТОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ НА ПРОДЪЛЖАВАЩАТА ПОДГОТОВКА НА УЧИТЕЛИТЕ ПО БЕЛ“

за присъждане на научна степен

„ДОКТОР НА НАУКИТЕ“

в област на висшето образование

1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по литература)
на **Магдалена Петрова Костова-Панайотова**

Висше училище: СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛ. ОХРИДСКИ”,
ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА УЧИТЕЛИ

1. Данни за докторантурата, дисертацията, автореферата и публикациите

Като член на научното жури - назначено със заповед РД-38-134/6 март 2024 (Предложението за научното жури е вписано в Регистъра на СУ за членове на научни журита под № 100/05.03.2024), представям своето становище за дисертационния труд на проф. д.ф.н.Магдалена Костова - Панайотова.

От представеното CV и творческа биография става ясно, че целият образователен, творчески и педагогически път на кандидата е пряко свързан с преподавателската и научноизследователската дейност.

Доверявам се на колегите от ДС, ДЕО, ДИУУ, СУ „Св. Климент Охридски“, за академичното протичане на процедурата до този етап – обсъждане в катедрата, откриване на процедура по защита, проверка за плагиатство.

Магдалена Костова - Панайотова е изпълнила минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответно по чл. 24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ (за образователната и научна степен „доктор“) и чл. 40, ал. 3

на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ (за научната степен „доктор на науките“). Съгласно минимални изисквани точки по групи показатели за научната степен доктор на науките става ясно, че публикациите на Магдалена Костова - Панайотова многократно ги надхвърлят и са напълно достатъчни като брой и проблематика:

- по **Показател А** има защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" – **50 точки**

- по **Показател Б** има разработен дисертационен труд за присъждане на научна степен "доктор на науките" – **100 точки**

- по **Показател Г** има публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор", 5 статии в реферирани в реферирани издания, 3 статии в нереферирани издания, множество статии и доклади в нереферирани, но рецензирани издания, които многократно надвишават изискваните **100 точки**.

- по **Показател Д** цитиранията, участията по проекти също надвишават **100 точки**.

- по **Показател В и Е** не се изискват активности за научната степен «доктор на науките», въпреки че кандидатът има и е посочил дейности по показател Е.

Общият брой точки превишава посоченият в ЗРАСРБ минимум.

Авторефератът напълно отговаря на изискванията за този научен жанр.

Дисертационният труд съдържа 391 стандартни страници, 302 библиографски единици. Състои се от увод, шест части, заключение и библиография.

В увода много прецизно и точно са аргументирани мотивите за избор на темата и различните проблеми и търсения, съпътстващи обучението по литература в българското училище през последните няколко десетилетия. Очертаната цел е много амбициозна: „да предложи корпус от методически решения и да очертае характеристиките на литературната компетентност като образователен резултат в диалога на равноправни субекти учител - ученик, като се полагат модели, в които общуването с литературата е видяно като нелинейно, многогласно, провокативно осмисляне на литературната творба.“ (стр. 12),

Самата експериментална дейност е продължителна и задълбочена. Тя обхваща цялостната преподавателска и научна дейност на Магдалена Костова-Панайотова. Подходът на автора е хронологичен – тя последователно, аргументирано и точно разглежда автори и творби, обособявайки ги в логични групи – златна класика, нова класика, извън канона, съвременен канон. Тази делитба напълно отговаря на идеята за формиране и актуализиране на литературната компетентност на учениците по нов, съвременен начин, съобразен с психологическите особености на днешните ученици.

Кои са основните достойнства на дисертационния труд:

1. Той е в резултат на дългогодишна работа на Магдалена Костова-Панайотова и показва творческа, научна и методическа зрялост и дълбочина.
2. Поставянето на добра основа с традиционно класическите автори и творби и идеите за разностранни интерпретации, включително и по-съвременни, подпомагат плевен преход между познатото и прилагано и до днес литературно образование и необходимостта от съвременна литературна компетентност на учениците.
3. Много полезни са препоръките на авторката за актуализиране на учебните програми по литература. Те са аргументирани и от тях проличава не само добро познаване на традициите и лутанията в литературното обучение, но и загриженост и отговорност към учениците.
4. Дисертационният труд би бил изключително полезен на учителите по литература и препоръчвам неговото издаване.
5. Включените мнения на известни български критици като д-р Кръстев, Боян Пенев, Тончо Жечев, Никола Георгиев, Михаил Неделчев, Милена Цанева, Валери Стефанов и др. поставят добра основа за интерпретация на всяка изучавана творба.
6. Представените тезиси за различни творби ще подпомогнат учителя в процеса по възприемането на литературната творба от учениците и ще са основа за размисъл и анализ.

7. Докато за творбите, присъстващи традиционно в учебниците по литература от десетилетия, има достатъчно размисли и анализи, то за новите автори и техните произведения такива почти липсват. Авторката е запълнила този вакуум много успешно.
8. Включването на Йордан Радичков, Станислав Стратиев, Виктор Пасков и др. е показателно за това, че авторката е уловила литературните вкусове и предпочитание на ученическата аудитория.
9. Вниманието към женски авторки извън канона е едно заслужено признание за таланта и значимостта на цяла плеяда великолепни поетеси, които са останали и остават извън вниманието както на литературната критика, така и на учебникарската колегия.
10. Много вярна е констатацията, че в училище се учат само автори и текстове от миналото. Авторката предлага и съвременни автори, като Милен Русков, Алек Попов, Георги Господинов и др., които пишат за съвременни проблеми.
11. Дава се много полезен модел за разработване на литературноинтерпретативно съчинение и на есе.
12. Правописните и пунктуационните напътствия са полезни и правилно са фиксирани най-важните и най-често допусканите грешки, за да се обърне внимание и на тази част от литературните съчинения на учениците.
13. Като цяло – изключително четивен текст, с безукорен правопис и пунктуация, с коректен научен текст, отговарящ на всички изисквания за дисертационен труд. Полезен и подходящ за учителите по литература.
14. Не на последно място – авторката е „вътре“ в темата, има лична позиция, лично отношение и в целия текст проличава желанието и да помогне в литературното обучение.

Въпроси: 1. Ако трябва да препоръчате едно произведение на съвременните автори Алек Попов, Милен Русков, Георги Господинов и др. задължително да се включи в литературното обучение, кое е то и защо?

2. Наричат съвременното поколение – екранно. Трябва ли, как и защо да използваме и дигиталните ресурси и възможности в литературното обучение?

Заклучение

Представеният дисертационен труд на СЪВРЕМЕННИ ЛИНГВО-ДИДАКТОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ НА ПРОДЪЛЖАВАЩАТА ПОДГОТОВКА НА УЧИТЕЛИТЕ ПО БЕЛ“ е разработен задълбочено и с лично отношение. Изпълнени са минималните национални изисквания за научната степен „доктор на науките“. Нямам съмнение за плагиатство в научния труд и в публикациите. Въз основа на проявените качества и умения за самостоятелно научно изследване, на доказаните научни приноси и оригинални постижения, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на уважаемото научно жури да присъди научната степен „доктор на науките“ на Магдалена Петрова Костова-Панайотова в област на висше образование 1. Педагогически науки, 1.3. Педагогика на обучението по ... Методика на обучението и литература.

Дата: 01.04.2024 г.

Изготвил становището:
(проф. д.п.н. Галя Христовова)